

۲۰۱۶/۰۶/۰۶

جلیل غنی هروی

«بند سلمه» نمادی از همکاری مثمر و امید

کشور دوست افغانستان، هند، یکی از کشور های بوده است که روابط نیک و حسنه با مردم افغانستان، به استثنای دوره تهاجم قشون سرخ شوروی سابقه بر افغانستان و حکومت کمونیستی حزب دموکراتیک خلق، داشته است و در آن دوران یکی از حامیان این حکومت در جامعه بین المللی بود. ولی با سقوط آخرین حکومت آن دوران به رهبری داکتر نجیب، هند نیز تغییر روش داد و بار دیگر مسیر هم نوایی و همکاری با مردم افغانستان را در پیش گرفت مخصوصاً این روش پس از سقوط نظام طالبی بیشتر مشهود گردید و به همکاری های مالی و تخنیکی به افغانستان افزود.

این موقف گیری هند در برابر افغانستان در آن مقطع خاص زمان با خصومتی که بین هند و پاکستان موجود است و هر دو کشور در صدد مقابله برای جلوگیری از نفوذ یک دیگر در افغانستان هستند، بیشتر ناشی از نزدیکی پاکستان با گروه ها و تنظیم های جهادی مستقر در پاکستان و نقشی که پاکستان برای تأمین منافع دراز مدت خود در افغانستان پیشبینی کرده بود و امروز ملت افغانستان شاهد چنین نیات شونت طلبانه و آزمندانه پاکستان در افغانستان است، نشأت کرده بود. زیرا پاکستان خود را مالک الرقاب ملت افغانستان در مبارزه شجاعانه و استقلال طلبانه این ملت با شهامت در برابر ابر قدرت شوروی، با خدعه و نیرنگ در جهان معرفی نمود و از حضور ملیونها پناهنده افغان در پاکستان و خوش خدمتی ها و موقف گیری های نوکر منشاءه اکثر گروه های مستقر در پاکستان استفاده کرد، چنانچه در هیچ ملاقات و کنفرانس و مجمعی نمایندگان و رهبران این تنظیم ها و گروه ها اجازه اشتراک و سخن زدن نداشتند و این پاکستان بود که از ملت افغانستان نمایندگی می کرد. این حقیقت تلخ را احمد رشید نویسنده بنام پاکستانی در اثر معروفش بنام "سقوط در هرج مرج" واضح ساخته است. ولی هند بعد از سقوط نظام طالبی در افغانستان که از حمایت آشکار پاکستان برخوردار بود و پاکستان یکی از سه کشور در پهلوی عربستان سعودی و اتحادیه امارات عربی بود که نظام طالبی را به رسمیت شناخته بود، تغییر موقف داد و صادقانه در پهلوی مردم افغانستان قرار گرفت.

هند یکی از کشور های است که کمک های آن بیشتر در زیر ساختها و بخش تعلیم و تربیه برای افغانستان متمرکز است هم اکنون پانزده هزار محصل افغان در هند مشغول تحصیل هستند. اعمار «بند سلمه» در ولایت هرات یکی از پروژه های عمده ای است که هند در افغانستان داشته است و سوابق آن به ده ها سال قبل از آنچه در سه دهه اخیر در افغانستان اتفاق افتاده است، می رسد.

کار ساختمان «بند سلمه» نخست در سال ۱۹۷۶ بر بستر دریای هری رود آغاز گردید ولی در حوالی سال ۱۹۸۰ معطل گردید. یک شرکت هندی در سال ۱۹۸۸ قرار داد اعمار این بند را بدست آورد ولی برای مدت زیادی در اثر بی ثباتی اوضاع امنیتی و سیاسی ناشی از جنگ های داخلی متوقف شد. در سال ۲۰۰۶ هند به تمویل این پروژه با مصرف تخمینی دو صد میلیون دالر امریکائی متعهد شد. بند سلمه میتواند ۴۲ میگوات برق آبی تولید کند و در حدود هشتاد هزار هکتار زمین را آبیاری نماید.

در جنوری سال ۲۰۱۳ کابینه هند مصرف تجدید نظر شده ای این بند را برای اكمال آن تصویب نمود و اعلام داشت که کار اعمار آن در دسمبر ۲۰۱۴ تکمیل خواهد شد ولی باز هم به دلیل نا امنی ها و تخریباتی که از بعضی حلقات داخلی و خارجی برای جلوگیری از اكمال این بند به عمل آمد باز هم برای دو سال دیگر اكمال ساختمان و آغاز بهره بر داری از آن به تعویق افتاد.

ذخیره آب در بند سلمه در ۲۶ جولای ۲۰۱۵ آغاز گردید. ساختمان این بند همراه با تخریبات و مشکلاتی بود که دو همسایه غربی و جنوبی افغانستان، ایران و پاکستان، هم برای هند و هم برای افغانستان خلق میکردند. ایران به این منظور که از آب دریای هری رود استفاده نا مشروع و آزاد و بدون قید و شرط می نماید و نمی خواست که چنین ثروت باد آورده را از دست بدهد چنانچه تخمین می شود که با اعمار این بند و مهار کردن آبهای آن، آبی که به ایران می ریزد هفتاد در صد کاهش می یابد.

و پاکستان هم برای اینکه از نفوذ هند در افغانستان، به زعم آن کشور، جلوگیری کرده باشد و از جانبی هم نظر به رقابت های سیاسی و مناقشات منطوقی ای که با هند دارد کوشش داشت بر هند و سیاست های آن در افغانستان ضربه بزند.

عده ای را عقیده بر این است که سیاستمداران در ایران سعی نمودند کار اعمار این بند را متوقف سازند. پولیس ملی افغانستان در محل گزارش داده بود که حکومت ایران به اعضای محلی طالبان پول میداد که با ساختمان این بند مخالفت نمایند. در سال ۲۰۰۹ نجیب الله کابلی یک عضو پارلمان از ولایت کابل، ایران را متهم نمود که در ساختمان این بند مداخله میکند. یکی از مامورین عالی رتبه افغانستان اذعان داشت که تاریخ اكمال این بند در هراس از تخریب کاری های بیشتر ایران سری نگهداشته شده بود چنانچه سفیر ایران هنگام تکمیل این بند اعتراف کرده بود که « ما را غافلگیر نمودید»

زمانیکه عبدالقدوس قیام ولسوال چشت شریف همراه با پنج مامور امنیتی در جنوری سال ۲۰۱۰ کشته شد، رسانه های افغانستان آنرا یک حمله شورشیان خواندند. طالبان مسئولیت این حمله را متقبل شدند ولی تعدادی از هراتیان آنرا بخشی از مشکل وسیعتری دانستند که آن ولایت با ایران دارد. آقای قیام یکی از کسانی بود که بر ساختمان این بند تاکید داشت.

در ماه مارچ سال ۲۰۱۳ اداره امنیت ملی افغانستان ادعا کرد که طالبان مربوط شورای کویته کوشش کردند این بند را با ۱۳۰۰ کیلو گرام مواد منفجره منفجر سازند. به موجب اظهارات شفیق الله طاهری سخنگوی اداره امنیت ملی افغانستان ملا عبدالغنی یک عضو شورای کویته که حملات انتحاری را طرح ریزی میکند در عقب این دسیسه قرار داشت که مواد منفجره را از بلوچستان پاکستان انتقال داده بود. کسی بنام سید گل به این ارتباط باز داشت گردید.

هند ۳۰۰ میلیون دالر را برای ساختمان بند سلمه مصرف نمود و علاوه بر آن تعدادی از انجیران و تخنیکران این کشور در اثر حملات تخریب کارانه و دهشت افگانه در جریان ساختمان این بند کشته شدند.

نریندرامودی صدراعظم هند که برای افتتاح این بند به ولایت هرات سفر کرد در بیانیه افتتاحیه خود به سوابق تاریخی و دیرینه سیاسی، علمی، فرهنگی و مشترکات عقیدتی اشاره نمود و از نقش طریقت تصوفی چشتیه به رهبری شیخ معین الدین چشتی در همین ولسوالی چشت، محل بند سلمه، در هند و تأثیر آن بر عرفان و تصوف دران کشور یاد آور گردید. صدر اعظم هند از قربانی های کارمندان هندی و افغان در اعمار این بند تقدیر نموده گفت: «خون ما با خون شما افغانها درین خاک مزج شده است و دوستی صادقانه را استحکام بخشیده است»

بند سلمه که بیست و شش کیلو متر طول و سه کیلو متر عرض و گنجایش ذخیره ۶۴۰ میلیون متر مکعب آب را دارد، هشتاد هزار هکتار زمین زراعتی را آبیاری میکند و خانه های بیش از دو صد و پنجاه هزار خانوار روستائی را در چهار ولسوالی روشن میسازد.

کمک دیگر هند که هم منافع اقتصادی هند را از طریق افغانستان تامین می نماید و هم در نجات افغانستان از محاصره اقتصادی و احتیاج به پاکستان کمک می نماید، استفاده از بندر چاه بهار ایران است که رهبران افغانستان، هند و ایران توافقنامه مربوط به استفاده از این بندر را که هند بیش از دو صد میلیون دالر درین زمینه سرمایه گذاری کرده، اخیراً در تهران امضا کردند.

افغانستان کشور محاط به خشکه که با شش کشور هم سرحد بوده و حلقه اتصال این کشورها به یکدیگر و کشور های آسیای میانه از آن طریق به جهان میباشد، نیز از امتیازات خوب اقتصادی و نجات از محاصره اقتصادی پاکستان منفعت می برد. هر زمانیکه پاکستان خواسته است راه صادرات و واردات را از بنادرش به افغانستان به بهانه های مختلف سد نموده و از افغانستان محتاج این راه ترانزیتی از طریق پاکستان، امتیاز گرفته است چنانچه در یک ماه اخیر یک بار به بهانه جلوگیری از اعمار یک پل در بندر تورخم و حالا به بهانه ویزه، این راه ترانزیتی بین افغانستان و پاکستان را بسته است.

پاکستان هر سال در فصل جمع آوری میوه و حاصلات که بزرگترین منبع اقتصادی برای افغانستان است به بهانه های گوناگون این شاهرگ اقتصادی افغانستان را قطع میکند و یا هم تعرفه های گمرکی را برای صادرات افغانستان بلند میبرد و در مقابل افغانستان را مجبور می سازد که تعرفه های گمرکی را برای امتعه پاکستان تنزیل بدهد. با استفاده از بندر چاه بهار که هم امتعه صادراتی هند از همین طریق به افغانستان و آسیای میانه خواهد رسید و افغانستان دسترسی مستقیم به آبهای گرم و یک بندر بحری می داشته می باشد، اتکای افغانستان به پاکستان نه تنها کاهش خواهد یافت بلکه افغانستان از تهدیدها و محاصره های اقتصادی که پاکستان وضع می کند نجات خواهد داد و این یکی دیگر از همکاری های هند با افغانستان است که بجای ترور و دهشت، قتل و خونریزی، ویرانی و بریادی همه نهاد های عام المنفعه در افغانستان و تجاوز بر حریم مقدس این خاک پاک، در تأمین رفاه و آسایش، تهیه برق و افزایش محصولات زراعتی، کار یابی و بهره برداری از منابع طبیعی و رشد اقتصادی افغانستان همکاری صادقانه با نیت نیک می نماید.

پایان